

“És un film de frontera”

Fran Ruvira és del Pinós. I ha situat ‘Orson West’, el seu primer llarg com a director (i guionista també), precisament a la zona del Carxe. Per a sentir-lo parlar amb aire d'oest americà.

D'on us ve la dèria pel cinema?

—Vaig néixer al Pinós, allà a la frontera, i era l'encarregat de canviar les cartelleres del poble, cada setmana. Aquell va ser el primer contacte que vaig tenir amb el cine, amb cosa de vuit o nou anys. Gràcies a això podia entrar gratis a les pel·lícules que feien a la Casa de Cultura. El projeccionista era el policia local o una cosa així, i quan tenia guàrdia posava la pel·lícula i se n'anava. Aleshores jo ho aprofitava i pujava allà, al projector mateix.

—I va ser aleshores que vàreu decidir de ser director de cinema?

—Va anar a poc a poc. Vaig començar fent comunicació àudio-visual a València, després vaig passar a Barcelona i, encara que ho tenia en el cap, la formació primera va ser aquesta. Feia ràdio, televisió, també molta premsa. Potser per això em vaig anar encaminant cap a aquest tipus de cinema que barreja documental de creació amb ficció. Vaig tenir la sort d'entrar a rodatges professionals, mentre estudiava, i vaig anar veient que aquest món m'interessava més que la pura informació.

—I ara heu presentat l'*opera prima*. És un film de ficció amb fragments

d'aire documental. És un cinema fet també de silencis, a poc a poc.

—No és una pel·lícula prototípica en el sentit d'inici-nus-desenllaç. Juga a l'esborrany, a mirar com un esborrany pot també ser una història i tenir el mateix valor que un projecte acabat. Per això, més que no contar una història completa, llança línies narratives que es perden, apareixen, intenten evocar, inciten l'espectador a agafar-les o rebutjar-les, si ho vol.

—Li dieu: inventa, tu, si ho vols, què ha passat o què passarà.

—Jo crec que ha de ser l'espectador, qui acabe el cinema. I hem de començar a educar l'espectador en aquest sentit, perquè pugui participar en un projecte. Al final és com un intercanvi entre un director, un guionista i un espectador, un tu a tu. Aquest és el tipus de cinema que intente aprendre i el que m'agrada.

—Hi ha moments que sembla més fotografia que no cinema.

—Exacte. I dins de la fotografia hi ha una història, com en un quadre. Que potser no té res a veure amb el que el director o el pintor o el fotògraf han

pensat. Aquesta és la gràcia i el poder del cinema, de la imatge. I això, quan es confronta, té molta gràcia, no?

—**Sou conscient que no és un producte gaire comercial...**

—[Riu.] Bé, però pense que té el seu públic. O, almenys, l'ha de buscar. Va passar pel Festival de Cinema d'Autor a Barcelona i vam omplir la sala. Hi va haver una resposta molt molt intensa.

—**Reivindiqueu la frontera.**

—Com a concepte és una pel·lícula de frontera en tots els vessants. Però entesa com un punt on poden coincidir moltes coses diferents. És a dir, barreja documental amb ficció, actors professionals amb no professionals, és frontera física, també, entre Alacant i Múrcia. I els personatges són igualment de frontera, sempre de pas. Hi ha també frontera lingüística, amb una barreja de diferents varietats dialectals del català. I el *western* que ho emmarca tot, la pel·lícula de vaquers que els personatges roden allà al Carxe.

—**Heu fet un homenatge a la vostra terra, al Pinós i el Carxe.**

—Sí. És una manera de parlar de la identitat, dels orígens. Aquest és un procés que fa el personatge de Sònia Almarha (que també és nascuda allà, per cert). Allò de dir: d'on ets? Perquè fa tant de temps que no hi vas que al final ja no saps. Però sí, he homenatjat els paisatges de la infància. Els recordava així. I són els mateixos.

—**El paisatge, de fet, hi té un pes considerable al vostre film. Pràcticament en sembla el protagonista.**

—Sí, és el personatge principal en tota regla. Es menja els altres. Evoca el passat des del present. També evoca el pas

“He homenatjat els paisatges de la infància. Els recordava així i són els mateixos”

d'Orson Welles. I hi ha el fet que, com deia John Ford, al final, en el *western*, l'element important és la terra. Aquesta pel·lícula només es podia fer allà.

—**El paisatge que se suposa que va seduir Orson Welles per a filmar-hi un western. És un fil que comenceu a estirar per a acomboiar-nos cap al Carxe.**

—És el punt de partida. Per a mi ja forma part de la llegenda. Te la creus o no te la creus, però saps que, com en tota història, hi ha una part de veritat i una part de mentida. Hauriem pogut fer un reportatge rastrejant què va passar amb aquell *western*, però ja hauria estat una altra pel·lícula. Welles, que d'alguna manera és en el paisatge, ens ajuda a explicar què és aquesta terra i com és aquesta gent que viu en frontera.

—**Heu filmat gent que se suposa que el van veure passar.**

—I ho expliquen a la seua manera. Sembla que es van fixar més en el Mercedes que en ell [riu]. De fet, resulta que parlen més d'ells que de Welles. Per a mi era molt important escoltar com parlen, tenen un valencià molt especial. La pel·lícula té, per a mi, un punt etnogràfic molt important. Tant pels paisatges com per les tradicions i per la variant dialectal. És important què diuen però també

com ho diuen. El nostre rodatge ha estat testimoni d'aquesta forma de viure allà.

—**Hi ha vegades que no se sap si les persones que filmeu actuen o no...**

—Al final és una barreja de moltes coses. Tots tenim el nostre personatge. Quan poses una càmera al davant d'una persona, ja representa.

—**Els xiquets del film era la primera vegada que feien cinema.**

—Sí. La gràcia era que mai no hagueren vist un rodatge. De fet, no tenien consciència que treballaven en una pel·lícula, tampoc; eren allà, jugaven, feien. I jo tinc un vincle familiar amb dos d'ells: m'agradava la idea de pel·lícula familiar, com d'aquelles cintes dels orígens: rodar la família o el teu voltant, d'una manera innocent.

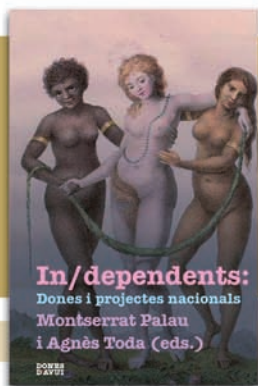
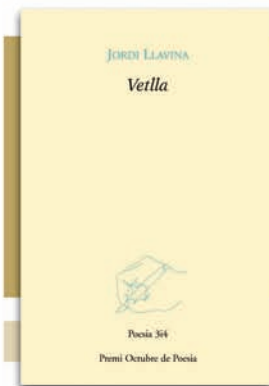
—**Però, de cop, fa acte de presència aquella mirada de Montserrat Carulla que es desmaquilla davant l'espill.**

—Sí. Hem intentat trencar fronteres entre cinema, espectador, personatge i actriu... I Montserrat Carulla hi ha estat molt generosa. És un joc constant de miralls, de mirades... Al final jo crec que el cinema són mirades, simplement, que intenten interpel·lar un espectador.

—**Hi ha el western d'Orson Welles i el que roden els vostres personatges, hi ha Montserrat Carulla fent d'Otel·lo i les aventures dels xiquets, a més d'aquell paisatge-personatge que dèieu. Heu fet un treball de collage?**

—Quan fas un esborrany ajuntes molts materials, punts de vista. La vida no és una cosa perfecta sinó això altre: irregular, un collage. I intente fer això: imitar la vida, fent... una mentida de la vida.

Núria Cadenes

www.tresiquatre.com